

Willem Jansen

BULLETIN

Variaties op een thema

't Recht Huys in Westzaan

De rijkdom van de eenvoud

Elst en een onverwacht vervolg

3

Beste vrienden,

Afgelopen jaar dook er een fotoalbum op van de familie Jansen. Dat lag op een zolder te wachten tot een volgende generatie de inhoud van het huis beoordeelt en op waarde schat. Zover kwam het niet. Willems kleindochter speelde het door. De fotoverzameling biedt unieke puzzelstukjes die de geschiedenis van Willem en Chris Jansen completer maken. Familiefoto's zoals iedereen ze maakt. We zien Willem met een schop in de tuin, in een stoel met een schetsboek op schoot en de kinderen in verschillende leeftijdsfasen. Gewoon, maar uniek. Het beeldmateriaal kwam boven water tijdens het onderzoek voor een biografie over Chris. Komend jaar zal onze

Stichting extra aandacht besteden aan het feit dat Chris Jansen honderd jaar geleden in 1918 ter wereld kwam. De zoon die naast zijn vader uitgroeide tot een zelfstandig kunstenaar met een eigen hand van schilderen. Beelden bewaren uit een andere tijd en het verhaal daarachter vastleggen, dat is een van de taken die wij als Stichting op ons hebben genomen. Met de komende feestdagen in het verschiet nemen wij de beelden van het afgelopen jaar nog eens door. De Willem Jansen Stichting was betrokken bij de expositie en het boek voor Rein Stuurman. We waren druk met het zorgvuldig beheren van onze collectie en de voorbereiding van het komende jubileumjaar. Want we schrijven

Willem Jansen, 'Gezicht op Zaandijk vanuit het woonhuis van de fam Binsbergen, 1950'

een levensverhaal dat straks in druk verschijnt tegelijk met een bijbehorende expositie.

En dan zijn er nog vanzelfsprekende zaken zoals het uitbrengen van dit bulletin, het werven van nieuwe donateurs tot en met het snoeien van het groen in het Willem Jansenplantsoen. Onlangs merkten we iets op toen we passeerden. Iemand had bloemen gelegd bij de buste van Willem. Dat was een mooi beeld en tevens een mooie gedachte. Het idee dat iemand de moeite neemt tot een blijk van waardering.

Laten we dat hier ook eens doen. Fijn dat u als donateur en belangstellende trouw bent aan de Willem Jansen Stichting. Ik wens u, namens de andere bestuursleden, goede feestdagen en veel geluk en vooral gezondheid voor het komend jaar.

Jan Mulderij
Voorzitter Willem Jansen Stichting.

Variaties op een thema

Door Ronald Sluys

Gedurende een groot deel van zijn carrière schilderde Willem Jansen interieurstukken met daarin centraal gesteld een kaars, een olielamp, of een schemerlampje. Deze olieverfschilderijen waren vooral bedoeld voor de verkoop en Willem bestempelde dat werk dan ook zelf als “broodschilderijen”. Uit de aard van het onderwerp, sfeerverlichting, zijn het altijd tamelijk donkere schilderijen. Uit het feit dat Willem Jansen deze stukken produceerde vanaf ongeveer de jaren 1920 tot halverwege de jaren 1950 kunnen we afleiden dat er kennelijk toch langdurig voldoende vraag bleef bestaan naar dergelijke stukken.

De meeste vraag leek er te bestaan naar Willem's schemerlampje-schilderijen, wellicht omdat die over het algemeen wat kleiner van formaat zijn (ongeveer 45 x 35 cm, of iets kleiner) en dus ook betaalbaarder waren. Dat betreft dan altijd een afbeelding van een lampje, staande op een tafeltje met daarop nog wat andere attributen zoals, bijvoorbeeld, een vaas met bloemen, een schaal met fruit, een glas, een vijzel, of een klok, en een spiegel op de

Willem Jansen, Schemerlampje,
olieverf op doek, 47 x 36 cm, 1949,
(Collectie Willem Jansen stichting)

achtergrond. Een goed voorbeeld betreft een schemerlampje uit 1949, zoals hier weergegeven. Het schemerlampje is altijd hetzelfde soort lampje, met een rode, vierkante kap met daarop vaak afgebeeld Japanse geisha's.

Een vroege versie van zo'n lampje dateert al van 1917. Het is nog vrij simpel, in die zin dat er naast het lampje zelf weinig andere attributen te zien zijn: er is slechts een schaalje en een vaas met bloemen. Maar Willem Jansen schilderde zelfs in 1955 nog zo'n

schemerlampje, maar dan op een manier die representatief is voor alle tussenliggende schemerlampje-stukken, met spiegel, fruit, bloemen en schaalje.

Dat Willem Jansen alle moeite deed om het sfeerlicht ook echt natuurlijk weer te geven blijkt uit het feit dat hij in een afgesloten kast een opstelling maakte van het schemerlampje en attributen en dat hij dan zijn hoofd door een gordijn stak om de sfeerverlichting te proeven, de gedempte kleurschakeringen te aanschouwen, om die daarna snel op het doek weer te geven. Er is een aardige aquarel, gemaakt tussen de jaren 1920-1930, waarop Willem Jansen op de rug gezien wordt terwijl hij bezig is met het schilderen van een schemerlampje-stuk (zie boek “Leven en werk van Willem & Chris Jansen”, p. 26).

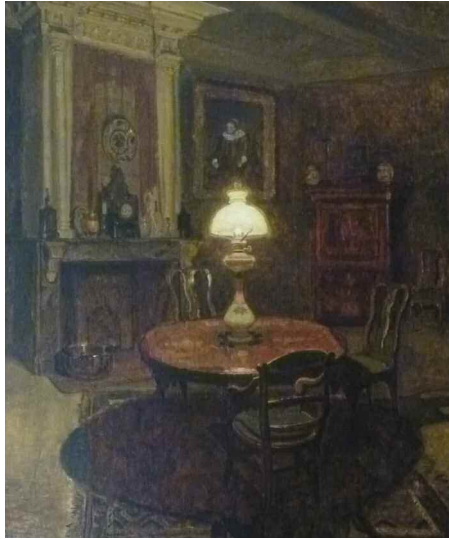
Nu valt over smaak natuurlijk niet te twisten (of juist veel), maar persoonlijk vind ik deze schemerlampjes toch het minst aantrekkelijke onderdeel uit het werk van Willem Jansen. Maar dat geldt niet voor andere sfeerstukken die Willem maakte. En met name niet voor een ander thema waarop hij varieerde, namelijk dat van het “interieur-met-olielamp”. Dit zijn wat grotere schilderijen dan de schemerlampjes, niet alleen groter van formaat (60 x 50 cm) maar ook in die zin dat er meer van de kamer te zien is. Ik ken slechts drie van

dergelijke stukken (maar dat laat onverlet dat Willem er meer gemaakt kan hebben) en zal me daarom tot deze beperken.

Twee van deze interieur-met-olielamp schilderijen zijn in 1931 gemaakt en laten dezelfde kamer zien, met een ronde tafel waarop de olielamp staat en met daar omheen drie stoelen. Op de achtergrond zien we een schoorsteenmantel met daar bovenop een Grieks ornament in de vorm van een horizontale architraaf, gesteund door twee zuilen met elk een soort Korintisch kapiteel. Eén zo'n schilderij is afgebeeld in het boek “Leven en werken van Willem & Chris Jansen” op pagina 27.

Willem Jansen, Interieur met olielamp,
olieverf op doek, 60 x 50 cm, 1931,
(Collectie Willem Jansen stichting)

Willem Jansen, interieur met olielamp, olieverf op doek, 60 x 50 cm, 1931. (Particuliere collectie.)

Een afbeelding van het andere stuk wordt hier gegeven.

Naast de reeds genoemde onderdelen zijn verder op deze twee schilderijen de volgende attributen te zien: een klok op de schoorsteenmantel, rechts naast de schoorsteenmantel een schilderij van een vrouw met een 17e-eeuwse kanten kraag, een ladenkast achterin tegen de rechter achterwand, een grote schotel hangend boven de schoorsteenmantel, een koperen ketel links voor de schoorsteenmantel.

In eerste instantie dacht ik dat deze twee schilderijen exacte kopieën van elkaar waren. Dat denk je gauw als je ze niet

tegelijk en naast elkaar ziet. Maar er zijn toch verschillen, waarvan het meest opvallend is de rangschikking van de stoelen rond de tafel. In het schilderij afgebeeld in het boek staat één stoel links van de tafel opgesteld, terwijl in het hier afgebeelde werk die stoel achter de olielamp staat.

Het derde schilderij, hier afgebeeld, dateert uit 1932. Het betreft eenzelfde soort kamer, met dezelfde schoorsteenmantel maar de Griekse zuilen zijn nu rechthoekige standers geworden. Er zijn slechts twee stoelen rond de tafel en de ladenkast staat tegen de achterwand, rechts naast de schoorsteenmantel. Het meest opvallende is dat de rechter wand nu een raam heeft, waar doorheen de vage contouren van een kerk en kerktoren te zien zijn.

Willem Jansen, interieur met olielamp, olieverf op doek, 50 x 60 cm, 1932, huidige verblijfplaats onbekend

Of Willem Jansen na 1932 deze kamer nog meerdere malen geschilderd heeft is mij niet bekend. Maar het is wel aardig te weten dat hij in 1951 een potloodtekening maakte van ongeveer dezelfde schoorsteenmantel met daarop de Griekse zuilen en de olielamp. Die tekening is hier afgebeeld. Het lijkt dezelfde schoorsteenmantel als op de schilderijen maar nu met een potkachel er voor. Het zou heel goed kunnen dat deze tekening geïnspireerd is door de schoorsteenmantel van de woning aan de J. J. Allanstraat 382, waar het gezin Jansen toen woonde. Op dit moment is die schoorsteenmantel zelf niet meer aanwezig in de woning maar het gedeelte daarboven met de twee platte, gegroefde (cannelures) houten zuilen is er nog wel, inclusief de Korintische kapitelen. En ook de architraaf is er nog, alhoewel de versierde bovenkant ervan tegen het plafond grotendeels is verdwenen. Maar de huidige

Willem Jansen, schoorsteenmantel met olielamp, potlood op papier, 17 x 12 cm, 1951. (Particuliere collectie.)

bewoners van het pand zijn van plan zowel deze stenen versiering als de schoorsteenmantel in ere te herstellen. Deze tekening uit 1951 zou een ontwerp kunnen zijn geweest voor een schilderij. Maar of Willem Jansen deze variatie op hetzelfde thema ook in een olieverfschilderij heeft omgezet is mij niet bekend.

't Reght Huys in Westzaan

- een einde en een begin •

Een olieverf schilderij van Willem Jansen uit de jaren veertig van de vorige eeuw met het beeld bepalende Reghthuys te Westzaan in een rustig en stil straatbeeld. Duidelijk een werk in opdracht, bedoeld om dit voorname dorpsgezicht vast te leggen. Het werk wordt tot de kerncollectie van de stichting gerekend.

Het dorp Westzaan is omstreeks 1200 ontstaan. Begin 18e eeuw werd het gebied, inclusief dorpen als Zandijk, Koog, Wormerveer en Westzaandam, gekocht door de Banne Westzaan. Westzaan was hiervan het hoofddorp, en niet voor niets werd dit in het oog springende gebouw hier neergezet.

Johannes Samuel Creutz maakte hiervoor het ontwerp. Hij was de eerste "directeur der Werken van de stad Amsterdam". Het schijnt dat hem indertijd wel werd verweten dat hij teveel opdrachten aannam buiten de stadswerken. Dit Reghthuys project voor hem zou daar wel eens een voorbeeld

't Reght Huys in Westzaan omstreeks 1950

van geweest kunnen zijn. De Banne Westzaan had in die tijd veel aanzien en dus moest het gebouw een zekere grandeur en voornaamheid uitstralen. Met onder meer de toepassing van zuilen, geïnspireerd op de klassieke Griekse en Romeinse architectuur, kan vandaag de dag nog worden gezien dat dit in ieder geval wel is gelukt. Een eerste ontwerpplan bleek zelfs nog te duur uit te vallen. Een eenvoudiger tweede plan werd eind 1780 aanbesteed en in 1783 werd het gebouw opgeleverd. Het heeft zijn functie van onder meer rechtbank

'Willem Jansen, 't Reght Huys in Westzaan

'Willem Jansen, 't Reght Huys in Westzaan, voorstudie

niet erg lang uitgeoefend. De Banne werd in 1816 opgeheven waarna de gemeente Westzaan ontstond. Het gebouw deed sindsdien dienst als gemeentehuis totdat de gemeente Westzaan na een lange periode van zelfstandigheid per 1 januari 1974 werd opgeheven en opging in de gemeente Zaanstad. Het statige Reghthuys heeft sindsdien een multifunctionele functie en biedt faciliteiten voor onder meer vergaderingen, lezingen, concerten, recepties, trouwlocatie en diners. Een einde en begin. Het Reghthuys verloor zijn functie als gemeentehuis; de gemeente Westzaan werd opgeslokt

door de gemeente Zaanstad. Ook een nieuw begin: in haar laatste raadsvergadering in dit Westzaanse gemeentehuis werd in december 1973 akkoord gegaan met de oprichting van de Willem Jansen Stichting en werd het beheer van een collectie kunstwerken van Willem en Chris Jansen hierin veiliggesteld. De heren Jaap de Boer en Jan Albers waren bij deze laatste besluiten van de gemeente Westzaan zeer betrokken. Zoals zij ook in vele jaren een grote bijdrage hebben geleverd aan het invullen van de doelstellingen van de stichting.

Vergadering van de Gemeenteraad Westzaan in de jaren 70 met Jac de Boer aan het woord. Achterin de zaal staat de heer J. Albers. Beiden waren in die tijd actief in de dorpspolitiek.

Een anoniem gebaar

Met deze foto attendeerde een vriend van de stichting ons enige weken geleden op een bijzonder gebaar; een bos gele bloemen aan de voet van de sokkel met het borstbeeld van Jansen in het bekende perkje in Westzaan. Een stil gebaar van waardering? Of wellicht een van herinnering? We zullen het waarschijnlijk niet weten; en dat hoeft eigenlijk ook niet. In ieder geval een aansprekend gebaar voor deze Zaanse kunstschilder die ons zo'n groots oeuvre heeft nagelaten. Deze maand is het 44 jaar geleden dat de stichting werd opgericht om onder meer zijn leven en werk onder de welverdiende aandacht te brengen.

Foto albums

Uit de privé foto albums van kleindochter Annelies van Goolen kreeg de stichting een aantal nog onbekende foto's van haar opa Willem en familieleden. De documentatie is een belangrijke aanvulling op het fotoarchief van de stichting.

Bijzonder is onderstaande foto van Willem Jansen, min of meer poserend achter zijn schildersezel. Een gecomponeerd tafereel, vastgelegd door een professionele fotograaf. Uit onderzoek is gebleken dat deze foto is gemaakt door Henk Nieuwenhuijs

(1913 - 2007), geboren in de Rustenburgerstraat in Amsterdam. Hij volgde de opleiding reclametekenaar op de Grafische School en werd zetter en retoucheerder bij het dagblad Het Vrije Volk in de hoofdstad. In zijn diensttijd werd hij bataljonsfotograaf. In de oorlogsjaren groeide zijn belangstelling voor de fotografie. Zijn vroegst bewaarde reportagebeelden zijn aangrijpende bevrijdingsfoto's van een met pek en veren behandelde "moffenmeid" in 1945. Hij fotografeerde voor het weekblad Katholieke Illustratie en later voor de Geïllustreerde Pers (weekblad Margriet). Nieuwenhuijs was een typische en sublieme fotograaf van de wederopbouw. Vierkante Rolleiflex beelden van de verwoesting, kaalslag en herstel van de oorlogsjaren, het Boekenbal in 1951, de Watersnoodramp in 1953, de ontginning van de Noordoostpolder, de oliewinning in Schoonebeek, de Expo 58 in Brussel en de Elfstedentocht in 1963. In de jaren zeventig fotografeerde hij voor de Industriebond FNV: bedrijfsreportages, arbeidsonrust en stakingen.

Ook is het gelukt de locatie te achterhalen: Willem was neergestreken in het plaatsje Thorn in Limburg, wat bekend staat als het Witte stadje

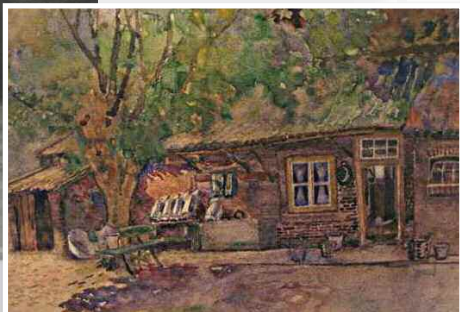
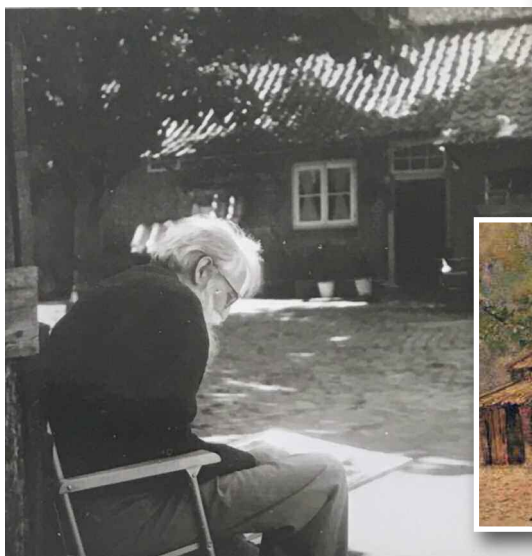
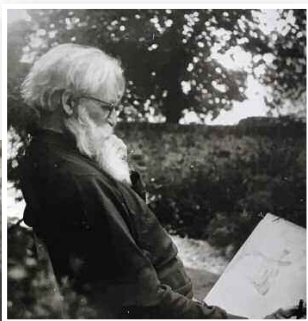
vanwege de witte huisjes in het centrum. Deze witte huisjes en de rustige omgeving maakten het een geliefd oord voor kunstenaars om te bezoeken en te werken. De verblijfplaats van het afgebeelde werk is helaas niet bekend.

Onderstaande foto is waarschijnlijk rond 1913 genomen, Willem Jansen en Annie tijdens, zoals de foto aan de achterzijde vermeldt, een uitstapje naar Velsen/Wijk aan Zee. Een foto dus van een smoorverliefd stelletje voordat ze trouwden in 1915. Dit is de vroegste foto van Willem en Annie die bij de stichting bekend is.

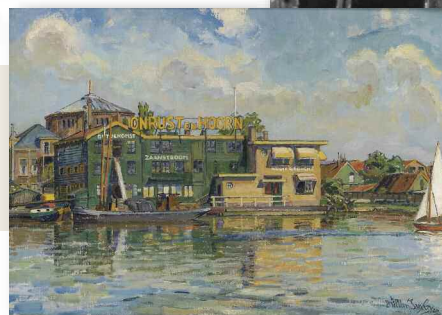
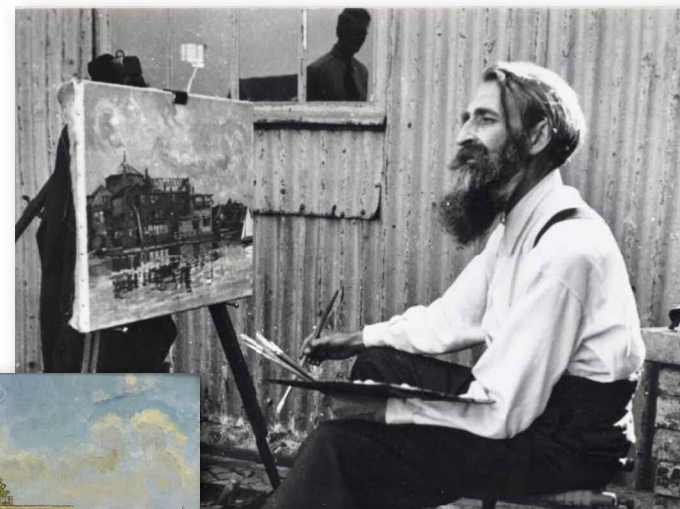

Daarnaast een geweldige foto van Willem en Annie met op haar schoot Willem jr. In het midden zit de moeder van Annie. Willem jr werd geboren in 1916; dat laat de foto dateren in ca. 1917. Verder twee foto's van Willem op een wat oudere leeftijd, ontspannen werkend aan een kunstwerk. Deze aquarel waaraan hij werkte is na onderzoek ook achterhaald.

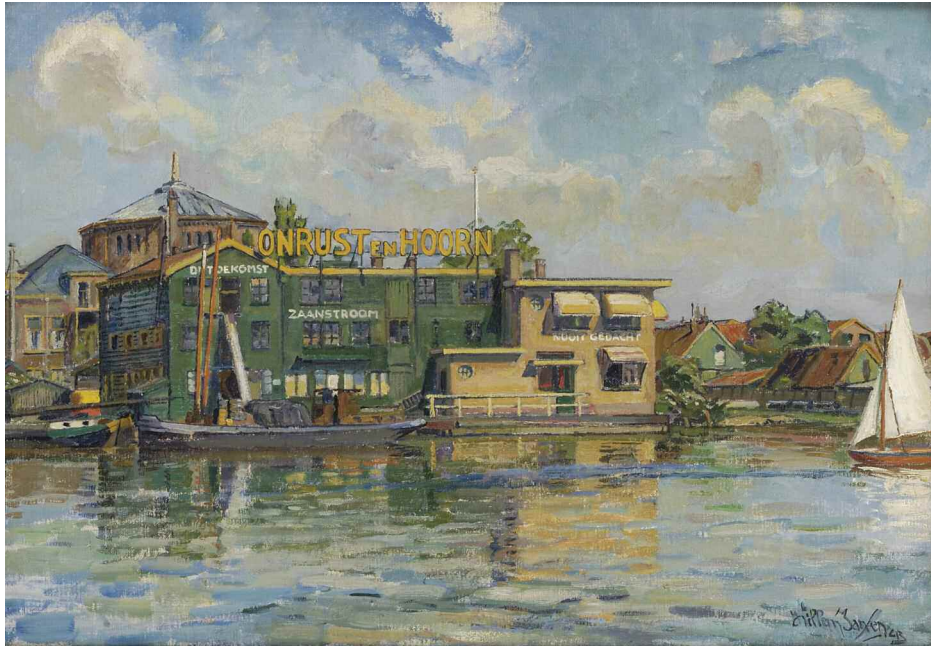
Werk in opdracht

De firma Onrust & Hoorn werd in 1922 opgericht door F. Onrust en H. Hoorn. Uit hun samenwerking ontstond de Nederlandsche Puddingfabriek "De Toekomst", gevestigd in een oude molenshuur aan de Oostzijde III te Zaandam. De onderneming was succesvol en rond 1937 werd een nieuwe fabriek gebouwd. Tijdens de oorlog kwam Willem Jansen bij het bedrijf met het aanbod de fabriek aan de Oostzijde te schilderen. In ruil hiervoor vroeg hij als loon geen geld maar voedsel: meel en puddingpoeders. De firma had als levensmiddelenfabrikant nog wel de beschikking over dergelijke schaarse etenswaar.

Na een eerste 'voortuitbetaling' maakte Jansen een aantal tekeningen en ook foto's van de fabriek vanaf de overkant van de Zaan. Het schilderen zelf deed hij in of bij de bedrijfskantine van de fabriek, waar hij na voltooiing van het schilderij waarschijnlijk een aanvullende 'betaling' kreeg. Op de foto is Willem Jansen poserend achter zijn schilderersezel te zien.

Begin jaren vijftig werd door de aankoop van een naastgelegen terrein de toegang tot de fabriek verbeterd en in 1953 werd de fabriek nog verder uitgebreid met een derde werkvloer. Met het oog op de groeiende export activiteiten werd de firma naam in 1969 gewijzigd in Crown Food.

Willem Jansen, De fabriek Onrust in Hoorn. 90 x 70 cm 1943/1944. (Collectie Zaans Museum)

Ondanks de bouw in 1985 van nog een nieuwe puddingfabriek aan de Oostzijde sloot het familiebedrijf Crowny Food in 1995 haar deuren en werd in 2004, meer dan tachtig jaar na de oprichting, het faillissement uitgesproken. Het fabriekspand is inmiddels gesloopt. Ter oriëntatie, op het schilderij van Willem Jansen is achter het fabriekspand het dak te zien van "De Doofpot", een kerkgebouw wat nu nog is

H.J.A. Buschenhenke (1868 - 1938), "De Doofpot", Oostzijde Zaandam

terug vinden in de Oostzijde op nummer 82. Dit pand werd voortreffelijk vastgelegd door fijnschilder H.J.A. Buschenhenke (1868 - 1938).

Uitbreiding archiefruimte

De stichting beschikt inmiddels over een ruime collectie kunstwerken en ander documentatiemateriaal. Recentelijk is de archiefruimte uitgebreid waarmee de toegankelijkheid voor bijvoorbeeld onderzoek is verbeterd. Mocht u belangstelling hebben een kunstwerk

in bruikleen te nemen; voor uzelf of als cadeau voor een andere liefhebber van de Zaanse kunst, dan bent u welkom om eens door de collectie te lopen. De kosten van de bruikleen bedragen €60 per jaar. Neemt u hiervoor contact met ons op: info@willemjansenstichting.nl.

De rijkdom van de eenvoud

Schilderijen en tekeningen van Jaap Kaal

Op zaterdag 10 februari 2018 om 15 uur opent op initiatief van de Stichting Jaap Kaal bij Galerie Staphorsius een boeiende verkoopexpositie van werken van Jaap Kaal. Kunsthistoricus en kenner van de Zaanse kunst Henk Heijnen zal de expositie inleiden. De aangeboden schilderijen en tekeningen komen uit de nalatenschap van de schilder, waaronder ook werken die tientallen jaren niet meer voor het publiek waren te zien. Kaal was een tijd- en streekgenoot van Willem Jansen.

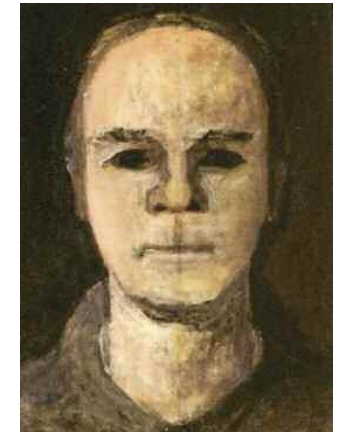
Jaap Kaal (1893-1960) verliest al op jonge leeftijd beide ouders en groeit op in het Weeshuis in Zaandijk. Na een opleiding ging hij werken als technisch tekenaar bij Machinefabriek Duyvis in Koog aan de Zaan, maar volgt daarnaast een avondschool waar hij tekenles kreeg van kunstschilder Freek Engel (1872-1958). In 1916 wordt hij toegelaten tot de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam en in 1919 neemt hij voor het eerst deel aan een

Jaap Kaal, Molen De Held Jozua, 1919, olieverf
groepstentoonstelling in Koog aan de Zaan. In 1926 reist hij met vriend en kunstschilder schilder Cornelis Koning (1893-1951) naar Italië waar ze een half jaar verblijven. Kaal nam regelmatig deel aan exposities van de kunstenaarsvereniging Sint Lucas en later ook aan die van Arti et Amicitiae. Om zich geheel aan de kunst te kunnen wijden, neemt hij kort na de Tweede Wereldoorlog ontslag als technisch tekenaar. Hij verbouwt de verdieping van het houten pakhuis in Wormerveer, waar hij al sinds 1926 zijn atelier heeft, tot woonruimte. In de periode die dan

Jaap Kaal, Heete dag 1919, olieverf op doek

Zelfportret, 1948, olieverf op doek.

aanbreekt, is een opmerkelijke groei van zijn artistieke productiviteit te zien. Hij leeft bijzonder sober en wenst niet deel te nemen aan de Contraprestatie of aan voortzetting daarvan, de Beeldende-Kunstenaars-Regeling. In 1954 treedt hij in het huwelijk met Anneke Koliijn. Zij is voor hem als partner en muze van onschatbare betekenis. Hij overlijdt in 1960 in zijn atelier in Wormerveer. In 1965 verscheen het boek van Adriaan Bosboom "Jaap Kaal, een inleiding tot zijn werk". Het in 1999 gepubliceerde boek "Kunst zonder rugwind. Zaanse schilderkunst 1600-1950" bevat ook een bijdrage over hem. Na nieuw onderzoek verscheen in 2008 de monografie "Jaap Kaal (1893-1960). Een schilder in dialoog met de traditie".

Jaap Kaal, Park 1959, Houtskool op papier

Galerie Staphorsius

J.J. Allanstraat 287b, Westzaan

De rijkdom van de eenvoud is te zien van zaterdag 10 februari tot zaterdag 17 maart 2018. Openingstijden: dinsdag tot en met zaterdag, 9-17 uur. Ook is de Galerie geopend op zondag 11 februari, 13-17 uur

Elst en een onverwacht vervolg

Willem Jansen, Ets, Oud huis aan de Weelsloot, 30 x 44 cm, 1934,

In het artikel "Terug naar Elst" van het vorige Bulletin is verteld over het moeilijke verblijf van het gezin Jansen in Elst, Utrecht. Dit artikel leidde tot contacten met de Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen en omstreken. In hun verenigingsblad "Oud-Rhenen" zal begin 2018 een uitgebreid artikel verschijnen over Willem en Chris Jansen en hun tijd in Elst.

Onlangs had de stichting contact met de heer van Viegen. Zijn ouders runde indertijd een bakkerij- en kruidenierszaak in Elst. Bijgaande twee werken werden door Willem Jansen als ruilmiddel gebruikt om de kruidenierswaren mee te kunnen betalen. De werkelijk schitterende aquarel van een teer boeket bloemen dateert van 1939; zonder twijfel gemaakt onder moeizame omstandigheden. De ets van "De Weelsloot" dateert van 1934

en is dus mee gereisd uit de Zaanstreek naar Elst.

Het gezin Jansen bestond in Elst uit acht personen: Willem met zijn vrouw en drie kinderen, zijn moeder en de oudste zoon Wim die hen met zijn vrouw achterna was gereisd. In de middag van Oudejaarsdag van 1938 overleed de moeder van Willem en werd ze op 3 januari 1939 in een algemeen graf in Elst begraven. Later dat jaar werd hun woonruimte gevorderd vanwege de mobilisatie en vertrok het gezin terug naar Amsterdam.

Willem Jansen, Ets moeder

Willem Jansen, Bloemstillevens, 1939

Expositie van Westzaans cultureel erfgoed

In de publiekshal van het stadhuis van Zaanstad worden door Zaanse culturele instellingen in samenwerking met het Gemeentearchief wisselende exposities georganiseerd. Op initiatief van de Historische Vereniging Westzaan zal in december en januari door een aantal Westzaanse instellingen een gecombineerde expositie worden ingericht om het

Westzaanse cultureel erfgoed over het voetlicht te brengen. De Willem Jansen Stichting zal daar met werk van Willem en Chris bij zijn. De expositie is vrij toegankelijk en geopend tijdens kantooruren.

Stadhuis Zaanstad
Stadhuisplein 100
Zaandam

2018

Het Chris Jansen jaar

Zoals we in het eerste Bulletin van dit jaar hebben aangekondigd zal de stichting in het komende jaar - zijn 100ste geboortjaar - aandacht schenken aan Chris Jansen. Zoon Chris die altijd in de schaduw heeft gewerkt van vader Willem en verder als autodidact door hem is opgeleid. Vrij snel echter volgde hij zijn eigen weg met een geheel eigen en vooral ongeremd palet. Op een aantal vlakken bleef Chris achter in zijn ontwikkeling; zijn talent voor de schilderkunst echter was buitengewoon. Jarenlang waren Willem Chris kunstbroeders, wat wreed werd

Chris Jansen achter de schilderesezel in achtertuin te Westzaan, ca. 1955

afgebroken toen Chris plotseling op 43-jarige leeftijd overleed.

De werkzaamheden voor zijn biografie zijn in volle gang. De tekst van de hand van kunsthistoricus Henk Heijnen nadert de laatste conceptfase; ook met het vastleggen van het beeldmateriaal zijn

Chris Jansen, Westzijderveld, olieverf op doek, 19 x 40 cm, ca 1952

Chris Jansen, Polderlandschap, 1946

ondertussen grote stappen gemaakt. Op laatste onderdelen van de biografie wordt nog researchwerk gedaan. Het plan is het boek in april 2018 te presenteren en dit te doen in combinatie met een expositie bij Galerie Staphorsius in Westzaan. Deze expositie belooft echt iets bijzonders te worden: geheel samengesteld uit werken van beide Jansens uit de collectie van de stichting. Van monumentale schilderijen tot aandoenlijke tekeningen meer uit de privésfeer van beide kunstenaars. Dit zal voor het eerst in ruim 40 jaar zijn dat de stichting de collectie in haar volle omvang zal tonen. Tegelijkertijd zal ook aandacht worden gegeven aan een zeer bijzondere schenking aan de stichting. Tot slot hopen we ook in het Willem Jansen perkje in Westzaan aan de slag te kunnen gaan, maar hierover op een later moment hopelijk meer.....

Bijdragen

.....want wij zijn nog op zoek naar verdere financiële dekking voor een deel van onze plannen. Tegen de verwachting in hebben enkele geldgevers helaas voor ons Chris-project afgehaakt. Binnenkort start 2018 en verzoeken wij u wederom een financiële bijdrage aan de stichting te doen. In een crowd-funding gedachte verzoeken wij u zo mogelijk hiermee rekening te houden en een iets ruimere bijdrage voor 2018 te doen. Ook brengen wij nog eens onder de aandacht dat de stichting de culturele ANBI status heeft met diens gevolg bepaalde fiscale voordelen wanneer een schenking wordt gedaan. Voor meer informatie hierover kunt u de stichting benaderen (info@willemjansenstichting.nl).

Open monumentendag en "De Dag van Westzaan"

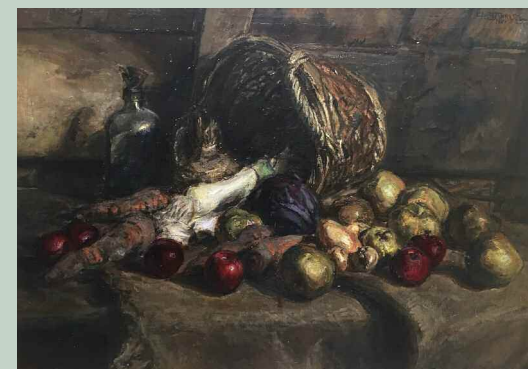

Begin september was het Open Monumentendag en tegelijkertijd vond ook "De Dag van Westzaan" plaats met tal van activiteiten in het dorp. Ook de stichting deed mee en was met werken van Chris Jansen te zien in de Zuidervermaning. In de Grote Kerk werd een aantal werken van Willem Jansen tentoongesteld. Beide kleine exposities trokken veel belangstelling en was een goede gelegenheid om de activiteiten van de stichting onder de aandacht te brengen.

Winterpot

We gaan weer een tijd van feestdagen tegemoet, een periode ook waarin menigeen aan de slag gaat om een passend feestmaal te bereiden. In dit stilleven van Chris, nog een jeugdwerk uit november 1937, is een aantal groenten weergegeven die goed passen bij dit jaargetijde. Het kan u wellicht inspireren een voedzame maaltijd samen te stellen:
Kook de aardappels en plakjes wortel en preiringen gaar. Stamp alles door elkaar

Chris Jansen, Stilleven, olieverf, 1937

en voeg een botersaus met een lik mosterd toe. Vergeet geen zout en peper. Het zou zo maar een maaltijd kunnen zijn waar ook het gezin Jansen, toen wonend aan de Zaan in de Dubbele Buurt, eens goed voor ging zitten.

Chris Jansen, De Zaan, vanuit de Dubbele Buurt gezien, olieverf

Schenkingen

De stichting mocht een aantal werken in ontvangst nemen afkomstig uit de nalatenschap van de heer Pieter Schipper (1927 - 2016). De heer Schipper had een grote interesse voor geschiedenis en omringde zich thuis met zijn boeken, schilderijen en allerlei relikwieën die hij bijeenbracht tijdens zijn vele reizen over de wereld. Vaak reisde hij als passagier mee op vrachtschepen. Ook werkte hij in de jaren vijftig als ober op de schepen van de Holland-Amerika Lijn. Later was hij werkzaam bij Albert Heijn in Zaandam, waar hij ook vele vakantiecampen voor jongeren met een beperking begeleidde. Ondanks zijn vele reizen bleef hij een zeer betrokken Zaankanter en volgde hij alle wederwaardigheden in zijn streek, waaronder dus ook de kunst van de

Jansens.

De drie zeer typerende schilderijen van Chris Jansen en ook een zeer herkenbaar schilderij van Jan de Boer (1902-1989) kunnen aan de collectie worden toegevoegd. Jan de Boer werd geboren in Den Helder, maar woonde en werkte vanaf 1920 in Zaandam, waar hij les nam bij Willem Jansen en zodoende ook in contact kwam met andere Zaanse schilders. Het bestaan van kunstschilder in de Zaanstreek in die tijd was moeilijk en Jansen raadde zijn leerling aan een beroep te kiezen. Hij werd huisschilder. Al zijn vrije tijd besteedde hij echter aan de schilderkunst en hiermee liet Jan de Boer een imposant oeuvre na van mystieke en sfeervolle werken van vooral Zaanse landschappen.

Chris Jansen, achtertuint, woonhuis JJ, Allanstraat 382 olieverf

Chris Jansen, Westzijderveld, olieverf

Jan de Boer, Landschap in maanlicht, olieverf

Pieter Schipper:

Geboren januari 1927 te Koog a/d Zaan, overleden oktober 2016 te Wormerveer.

Zijn jeugd en adolescentie heeft hij doorgebracht in Koog a/d Zaan, zijn volwassen leven in Wormer. Zijn laatste jaren in Wormerveer, in De Amandelbloesem en De Acht Staten. In zijn huis omringde hij zich met zijn boeken, schilderijen, familiefoto's en allerlei relikwieën meegenomen van zijn vele reizen over de hele wereld, zoals schelpen en stenen. Vaak ging hij op reis mee op vrachtboten als een van de weinige passagiers. Ook was hij een verwoed liefhebber van de geschiedenis, in het bijzonder die van kastelen.

Zijn werk carrière begon als ober op de Holland- Amerika lijn in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Daarna is hij lange tijd werkzaam geweest in de horeca in gerenommeerde hotels in Amsterdam. De laatste decennia van zijn werkend leven werkte hij bij Albert Heijn in Zaandam op kantoor. Hij begeleidde in zijn vrije tijd talloze vakantiecampen voor jongeren met een beperking, georganiseerd door A.H.

Ondanks zijn vele reizen en verblijven in den vreemde bleef hij een fanatiek Zaankanter. Met grote belangstelling volgde hij en nam deel aan alle Zaanse wederwaardigheden gedurende zijn lange leven.

Hij was een bijzonder mens!

Willem Jansen, Kalebassen, aquarel

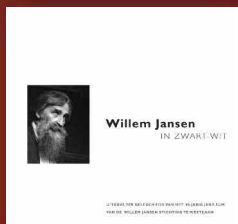
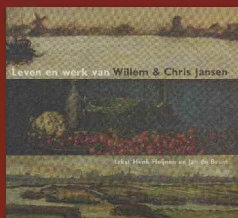
Ook mevrouw Zand-Binsbergen schonk de stichting twee werken. De aquarel met kalebassen is van Willem Jansen en het ruige schilderij met zicht op Het Prinsenhof in Westzaan is van zoon Chris.

Chris Jansen, Molen Het Prinsenhof, olieverf

Dit weiland achter hun woonhuis met dit zicht was voor Chris een zeer geliefde plek om in alle rust te kunnen werken.

DE WILLEM JANSEN STICHTING

Secretariaat en ledenadministratie:

Gré Groenveld- Keijning

J.J.Allanstraat 166, 1551 RP, Westzaan

Email: j.groenveld1@upcmail.nl

Tel.: 075 - 63 51 698

Het boek over “Leven en werk” van Willem en Chris Jansen en het boek “Willem Jansen in zwart wit”, kunt u verkrijgen door overmaking van € 13,95 (incl. verzendkosten), per stuk, op bank-rekening nr. NL52RABO 03701 51 119, Willem Jansen Stichting, Westzaan.